

Bibliotecarul în calitatea sa de consumator, educator și creator de produse media

Diana SILIVESTRU,
Biblioteca Națională a Republicii
Moldova

Rezumat: Articolul reflectă o experiență a unui grup de bibliotecari din diferite regiuni ale țării, inclusiv din Transnistria: Edineț, Dubăsari, Briceni, Donduseni, Ialoveni, Cantemir, Drochia, Căușeni, Bălți, Leova și Chișinău care au participat la un program de formare de formatori în perioada martie, mai 2019. Formabilii au studiat noțiunile de bază ale Educației mediatică, și-au dezvoltat capacitățile de analiză și prelucrare a informațiilor, astfel ca aceștia să devină ulterior formatori și promotori în educația pentru media în comunitățile pe care le deservește.

Cuvinte-cheie: Mass-media, educație pentru media, formarea competenței, IREX Europa, flux informațional mediatic.

Abstract: Article reflects the experience of a group of librarians from different regions of the country, including Transnistria: Edineț, Dubăsari, Briceni, Donduseni, Ialoveni, Cantemir, who participated in a training of trainers program in a period of time March - May 2019. The trainees studied the basic concepts of Media Education, developed their information analysis and processing capabilities, with the aim to become later, in communities that they work for, educators and promoters of media education.

Keywords: Mass media, media education, competence training, IREX Europe, information flow in mass media.

De-a lungul anilor, s-a demonstrat că biblioteca și educația au mers mereu mână în mână, prin urmare, este de la sine înțeles că, utilitatea bibliotecilor depășește cu mult funcția sa de bază ca custode al informațiilor și are un rol important în educarea cetățenilor săi. Astăzi, conceptul de bibliotecă publică ca și centru de educare a comunității este mai vizibil ca niciodată. Bibliotecile au devenit centre cultural-educaționale, unde pot fi livrate diferite activități, servicii informaționale și educaționale, iar utilizatorii pot învăța mai multe despre educația mediatică, competențe media și cultura media la bibliotecă.

Educația mediatică este un domeniu relativ nou pentru bibliotecile din țară, dar care capătă o ascensiune din ce în ce mai debordantă. Un bibliotecar instruit în educația mediatică necesită și implică o perioadă de inițiere, cunoaștere și de formare pentru perceperea și extinderea cunoștințelor sale în acest domeniu legat de segmentul mediatic. Pentru a utiliza și disemina aceste cunoștințe, bibliotecarul trebuie să cunoască diferite forme de învățare, tehnici și metode de predare și de prezentare a spațiului mediatic.

IREX Europe în Moldova este organizația care din anul 2015 este tot mai aproape de comunitatea bibliotecară, aceasta are grijă

să implice bibliotecarii în diverse programe și training-uri de inițiere și formare pe segmentul educației mediatică. În anul 2019, a fost dat startul unui program similar, mai exact, acesta se va desfășura în perioada lunilor martie – mai, anul curent.

Astfel că, în perioada **18–20 martie 2019**, un grup de 16 bibliotecari din diferite regiuni ale țării, selecționați în baza unor criterii de concurs, au participat la I etapă a programului de instruire în educația mediatică intitulat **„Promovarea Educației Mediatică prin intermediul bibliotecilor”**. Cea de-a II-a etapă a programului s-a desfășurat în luna mai 2019. După completarea fiecărui modul de instruire, toți participanții au primit certificate, iar bibliotecile care au demonstrat interes sporit și implicare activă în cadrul programului au beneficiat un suport integral pentru crearea Ungherelor Media, grație suportului financiar al **IREX Europe**. Scopul training-urilor oferite de **IREX Europe** este instruirea și încurajarea bibliotecarilor să devină formatori și promotori ai educației mediatică.

Prima etapă a programului a cuprins o perioadă de 3 zile de instruire, însumând 12 sesiuni bine structurate și a fost livrată de către **Natalia Grîu**, expert media. În cadrul primei zile de training, participanții s-au familiarizat cu ABC-ul media: mijloacele și funcțiile mass-mediei, cultura media versus competența media la bibliotecă, factorii comunicării, neticheta și comunicarea online, cunoașterea tehnicilor: „bingo”, „mâna

oarbă”, „jurnalul triplu”, „Diagrama Wenn”, explicarea conceptelor de grooming, cyberbullying, sexting, etc.

În cea de-a doua zi, bibliotecarii au aflat semnificația noțiunilor și subiectelor legate de principiile, caracteristicile și structura știrii în baza piramidei inversate, analiza știrii prin prisma utilizării tehnicii de Cub, fenomenul dezinformării și manipulării media, bibliotecarul în calitatea sa de consumator, educator și creator de produse media, precum și rolul de actor important care poate contracara fenomenul manipulării media, etc.

Cea de-a treia zi a training-ului a cuprins tehnici de realizare a interviului și a articolului, rolul imaginii și a filmului în transmiterea mesajului, principiile etice în jurnalism, antrenarea în diferite jocuri și exerciții de tipul: „Lectura imaginii”, „Manejul”, „Telefonul magic”, „Imagine în oglindă”, exersarea energizantelor, așa precum: „Salata media”, „Marilyn Monroe și James Bond”, etc. Cele trei zile de instruire ale bibliotecarilor s-au bazat cu preponderență pe metode participativ-actives și debriefarea activităților. O importanță deosebită a fost acordată părții practice, participanții elaborând la fiecare sesiune activități practice în grup și individuale.

Din punctul meu de vedere, calific I etapă a programului a fi una foarte dinamică, într-un ritm de studiu foarte bun, tipul de predare și învățare a fost unul interactiv și util, apreciez alocarea etapizată a cursului, care s-a desfășurat într-o succesiune logică și cu o consistență bună a materiei de predare. În cele din urmă, aduc mulțumiri expertei **Natalia Grîu** și organizației **IREX Europa** în Moldova.

Potrivit opiniei **Angelei Sambur-schi**, șefă a Bibliotecii Publice Cîrnățeni, Căușeni, beneficiară a prezentului program: „Cursul a fost organizat în așa manieră încât a fost ușor de asimilat și extrem de util, am învățat multe lucruri noi, definiții, tehnici și metode de prezentare. Voi merge în comunitatea mea și voi disemina aceste cunoștințe obținute în urma acestor sesiuni de instruire utilizatorilor bibliotecii” a afirmat dânsa.

Cea de-a II etapă a programului s-a desfășurat în luna mai, în zilele de 13, 14 și 15 mai cu un program de instruire ToT. La cele zece sesiuni de instruire din agenda zilelor menționate, au fost examinate sub toate aspectele următoarele teme: *Manipularea prin noile media. Cum evaluez un site web?, Propaganda și formele ei de manifestare, precum și recunoașterea părținirii și a propagandei; Mediul virtual și capcanele acestuia: dependența online, groomingul cyberbullyingul, escrocii virtuali - profilul unei persoane dubioase, trollingul, sexting-ul.*

În ultima sesiune a ToT-ului, bibliotecarii s-au familiarizat cu conceptul de jurnalism „watchdog” (câine de pază) și rolul său în asigurarea promovării drepturilor omului prin media,

De ce mass-media este considerată a patra putere în stat? Mass-media – ca factor de educare și formare a conștiinței civice și a cetățeniei active, precum și importanța educației media și a culturii informaționale

pentru fiecare cetățean.

La finalul ToT-ului, în calitate de invitat a fost Viorica Tătaru, jurnalistă la Ziarul de gardă, care s-a împărtășit cu experiența sa profesională de-a lungul anilor comunicându-le participanților despre cât de important este să relatezi corect și echidistant de la fața locului, în momente de maximă tensiune.

În concluzie, educația mediatică are un impact deosebit asupra societății, aceasta îi ajută pe oameni să-și îmbunătățească abilitățile necesare pentru a recunoaște, colecta, organiza și analiza critic conținutul transmis și primit din diferite mijloace de comunicare, cum ar fi presa scrisă, radioul, TV-ul și noile media, care reprezintă internetul.

Urmare cunoștințelor și competențelor media obținute, bibliotecarii deja instruiți, capabili să se orienteze în fluxul informațional mediatic și să răspundă eficient provocărilor moderne de comunicare, urmează să disemineze și să desfășoare instruire de educație mediatică pentru colegi, adolescenți, adulți și alte categorii de utilizatori din comunitățile lor. La fel aceștia vor avea posibilitatea aplicării la programul de amenajare a Ungherașelor Media (Zona Media) în bibliotecile pe care le deserveșc.

Acest program este parte a proiectului Consolidarea Presei Independente și a Educației Mediatică în Moldova derulat de IREX Europe, în parteneriat cu programul Novateca și cu suportul financiar al Biroului pentru Democrație, Drepturile Omului și Muncă al Departamentului de Stat American.

IREX Europa este o organizație non guvernamentală, non-profit ce oferă programe inovative pentru îmbunătățirea calității educației, consolidarea presei independente, stimulează dezvoltarea unei societăți civile pluraliste și contribuie la reducerea conflictelor.